

Osalusdemokraatia tõoriistade mõju poliitikakujundamisele

KATI MÄGAR, LAURA SOOME, MAIRIT KRABBI,
LAURA-MARIE JÕGI, PILLE LEMBER, JÖRGEN JÜRINE
JUHENDAJA: KARL-HENDRIK PALLO

ESINDATAVAD ERIALAD: POLITOLOOGIA, RIIGITEADUSED, LINNAKORRALDUS

TALLINNA ÜLIKOOL

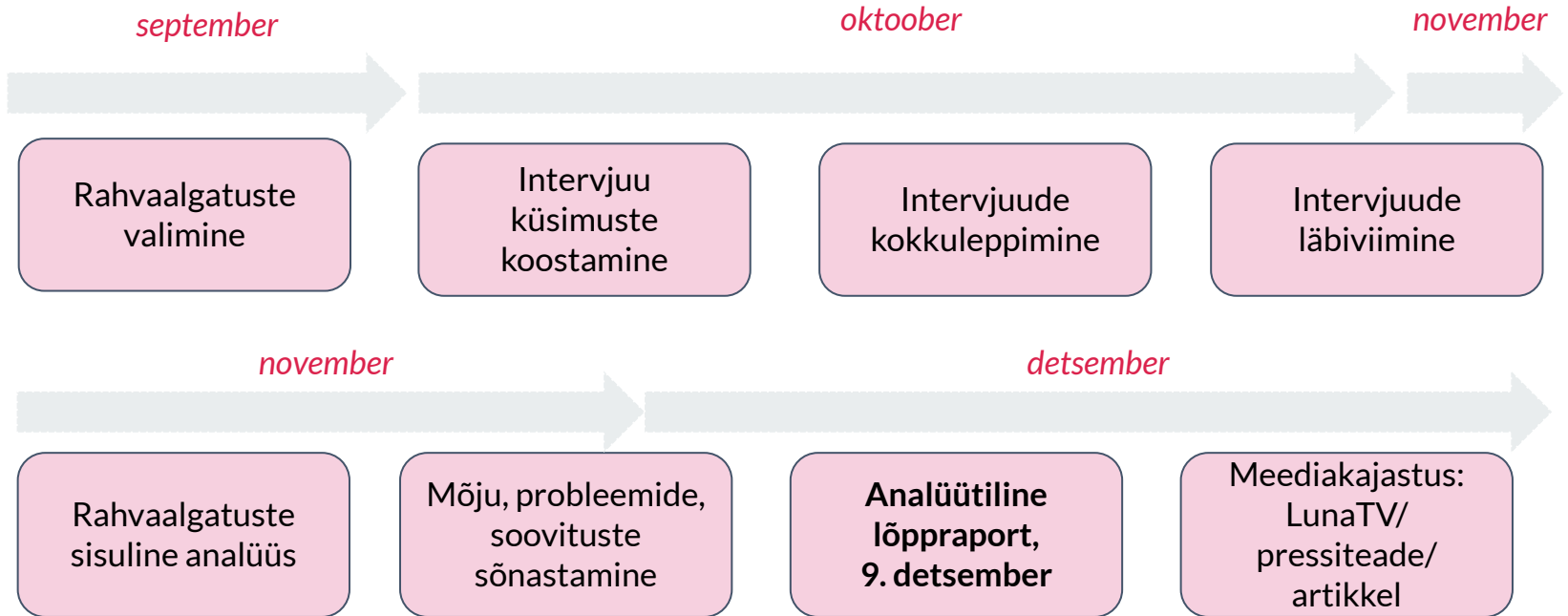
2024

Probleem, olulisus ja eesmärk

- Rahvaalgatus.ee platvorm on osalusdemokraatia vahend, mis pakub kodanikele võimalust poliitikasse kaasamiseks. See võimaldab Eesti inimestel koguda toetust oma petitsioonidele ning esitada need Riigikogule või KOV-idele menetlemiseks. Kaheksa aastaga on rahvaalgatuste koostamise populaarsus kasvanud. 2023.a anti platvormi kaudu kokku 314 000 digiallkirja
- Projekti lähteülesandeks oli analüüsida rahvaalgatus.ee platvormi ja selle toimimist, et paremini mõista rahvaalgatuse mõju ja esitada ettepanekuid platvormi arendamiseks. Projekti eesmärgiks oli kaardistada rahvaalgatuse probleemkohad ja pakkuda välja lahendusi edukamaks muutmiseks
- Projekti tulemusel on valminud raport, mis on toetav materjal kõigile kolmele osapoolle (algataja, menetleja, Eesti Koostöö Kogu). See on abiks nii tulevastele algatajatel edukamate algatuste koostamisel, menetlejatele ning platvormi tehniliste uuenduste läbiviimiseks kui ka algatajate/menetlejate toetamiseks.
- Eesti Koostöö kogu kasutab raportis tulenevaid soovitusi võimaluse korral oma igapäeva töös rahvaalgatus.ee platvormil või edastab märkamisi vastavalt riiklikutele astutusutele ning viitab raporti autoritele

Rakendatud tegevused

Projekti tulemused: rahvaalgatuste mõju

- Oluline mitte ainult seaduse muutmine, vaid ka debattide algatamine
- Avalikkuse mobiliseerimine
- Tõstab teemasid päevakorda ja suunab fookuse
- Ühiskondliku diskussiooni algatamine
- Otsustajate survestamine ja probleemidele tähelepanu juhtimine
- Toob esile kogukondade ja kodanike hääle
- Tugevdab ühiskondlikku kaasatust ja teadlikkust

Projekti tulemused: Soovitused algatajatele

- **Selge eesmärk ja fookus** – Mõelda hoolikalt läbi, mida algatusega soovitakse saavutada (nt seaduseelnõu tagasilükkamine, muutmine, avaliku arutelu algatamine)
- **Eelnõu koostamine enne petitsiooni esitamist** – Kui petitsioon puudutab kohalikku omavalitsust, tuleks eelnõu koostada enne petitsiooni esitamist, et vältida hilisemaid sõnastusmuudatusi
- **Meedia kaasamine** – Kasuta meedia kajastust ja sotsiaalmeediat, et suurendada algatuse nähtavust ja arutelu
- **Kogukonna kaasamine** – Kaasa kohaliku kogukonda ja vabatahtlike, et suurendada allkirjade arvu
- **Paberil allkirjade kogumine** – Paberil kogutud allkirjad annavad algatusele rohkem väärtust ja suuremat kaasatust ühiskonnas
- **Allkirjade kogumine ka pärast lävendi saavutamist** – Jätka allkirjade kogumist ka pärast lävendi ületamist, et näidata laiapõhjalist toetust
- **Koostöö ekspertidega** – Kaasa eksperdid, et tugevdada algatuse õiguspärasust, usaldusväarsust ja praktilisust
- **Valmisolek ja püsivus** – Ole valmis kriitikaks ja ebaõnnestumisteks, kuid püsi oma eesmärkide juures
- **Tuleviku eesmärgid ja strateegiad** – Pärast algatuse lõppemist võiks mõelda, kuidas tagada tulemuste jätkusuutlikkus ja pikaajaline mõju

Projekti tulemused: Soovitud Rahvaalgustus.ee platvormile

- **Paberil allkirjade lisamise võimalus** – Pakkuda üleslaadimisvõimalust paberil kogutud allkirjade jaoks, et kaasata ühiskonnas rohkem inimesi
- **Selgete juhiste pakkumine** – Pakkuda lihtsaid juhiseid ja näidiseid petitsioonide koostamiseks ning rõhutada sõnastamise olulisust
- **Ühisloomefaasi arendamine** – Tugevdada ühisloomefaasi modereerimisvõimalusi, et vältida lahmimist ja edendada konstruktiivset arutelu
- **Menetluse etappide jälgimine** – Näidata platvormil läbipaistvalt millises menetlusetapis algatus parasjagu on (mitte ainult “menetluses”) ja millised on järgmised sammud
- **Tagasiside algatajatele** – Tagada algatajatele selge tagasiside nende algatuste kohta
- **Koolitused algatajatele ja menetlejatele** – Korraldada koolitusi, et suurendada teadlikkust ja toetada rahvaalgatuste efektiivsemat läbiviimist. Korraldada koolitusi kohalikele omavalitsustele/riigikogule, et selgitada rahvaalgatuse tähtsust ja anda juhiseid menetlusprotsessi parandamiseks.

Projekti tulemused: Soovitused menetlejatele

- Muuta kohaliku omavalitsuse korralduse seadust (KOKS) nii, et rahvalgatuse kaudu saaks lisaks seaduse eelnõudele kohalikele omavalitsustele (KOV) esitada ettepanekuid.
- Menetlejate selge kommunikatsioon algatajatele. Mis etapis algatus on. Millised on järgmised sammud.
- Menetleja otsused ja argumendid tuginegu faktidel ja olgu põhjendatud.
- Algataja ettepanekuid tuleb kuulata ja tuleb olla valmis neid arutama.

Meediakajastus

- 20.11.2024 intervjuu Luna TV uudistele rahvaalgatuste ja nende olulisuse teemal.
- Pressiteade või artikkel teadusmeediasse (selgumisel).

Järeldused

- Rahvaalgatuste populaarsus
- Algatuste kirjusus
- Menetlejate poolne läbipaistmatus
- Analüüs ja konkreetsete soovitused
- Suurepärane koostöö juhendajaga (Eesti Koostöö Kogu)

Aitäh tähelepanu eest!